

ORTA KARADENİZ KALKINMA AJANSI RUSYA ÇALIŞMA ZİYARETİ RAPORU 2-8 EKİM 2011

RUSYA ÜLKE PROFİLİ

TEMEL BİLGİLER

Dünyanın en büyük yüzölçümüne sahip olan ülkesi Rusya 11 farklı zaman dilimine bölünmüştür ve 14 ülkeyle sınır komşusudur. Toplam nüfusu 141 milyon olan Rusya'da son yıllarda nüfusta önemli düşüşler yaşanmaktadır ve nüfus gittikçe yaşlanmaktadır. En büyük şehirler başkent Moskova, sonrasında ise St.Petersburg, Novosibirsk, Nizhny Novgorod ve Yekaterinburg'dur.

Sovyet Sosyalist Cumhuriyetler Birliği (SSCB)'nin dağılmasıyla 1991 yılında Rusya Federasyonu kurulmuştur. Rusya iki parlamentolu bir başkanlık sistemi ile yönetilen federal bir yapıya sahiptir. Rusya Federasyonu, farklı idari birime bölünmüştür. Bu birimler merkezi devlete bağlı, ama kendi yasalarıyla yürütme, yasama ve yargı organlarına sahip özerk birimlerdir. Bunların 21'i cumhuriyet, 9'u kray, 49'u vilayet (oblast), 2'si federal statüde kent, 1'i özerk bölge ve 4'ü özerk yöre (okrug)dir. Rusya Federasyonu'na bağlı olan 21 cumhuriyetin her birinin kendi anayasası ve devlet başkanı vardır. Federasyonun yürütme erki başbakan başkanlığındaki hükümet iken, yasama yetkisi alt meclis olan Duma ve üst meclis olan Federal Meclis'e aittir. Mart 2008 tarihinde yapılan seçimlerde Dmitry Medvedev dört yıllığına Devlet Başkanı olarak seçilmiştir. Başbakanlık görevine ise Vladimir Putin getirilmiştir.

Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi'ndeki daimi üyesi olan Rusya Federasyonu, Bağımsız Devletler Topluluğu (BDT), Avrupa Güvenlik ve İşbirliği Teşkilatı (AGİT) ve Kuzey Atlantik İşbirliği Konseyi'nin de (NACC) üyesidir ve NATO ile ilişkilerini 2002 yılında kurulan NATO-Rusya Konseyi aracılığıyla yürütmektedir.

Tablo: Temel Bilgiler

Ülke Adı	Rusya Federasyonu
Yönetim Biçimi	Başkanlık Tipi Cumhuriyet - Federasyon
Başkent	Moskova
Devlet Başkanı	Dmitriy Anatolyevich MEDVEDEV
Başbakan	Vladimir Vladimirovich PUTIN
Nüfus	141,4 milyon
Yüzölçümü	17.075.200 km ² (dünyada 1.)
Resmi Dil	Rusça
Okuryazarlık Oranı	% 99.4
Zaman Dilimi	+ 3 GMT (Moskova)

*Kaynak: CIA Factbook, 2010
İGEME, 2010*

EKONOMİK DURUM

Rus ekonomisi Sovyetler Birliği dağıldıktan sonra önemli ölçüde küçülme yaşamıştır. 1990'lı yılların sonunda doğal gaz ve petrol gibi doğal kaynak ürünlerin dünya piyasalarında değerlerinin artmasıyla, Rus ekonomisi de yeniden büyümeye başlamıştır. Bugün Rusya, sahip olduğu zengin doğal kaynaklar ve insan gücüyle dünyanın 7. büyük ekonomisidir (IMF Dünya Ekonomik Görünümü Raporu, 2010). Ayrıca, Rusya Avrupa Birliği'nin en büyük ticaret ortaklarından.

Sovyetler Birliği'nin dağılmasından sonra merkezi planlama anlayışında yönetilen ekonomiden küresel marketlerle entegre piyasa ekonomisine geçen Rusya, 90'lar boyunca enerji ve savunma sanayi haricinde sanayisinin önemli kısmını özelleştirmiştir. 1998 finans

krizinden sonra Rusya'da ortalama büyüme hızı yüzde 7 olmuştur. Bu dönemde Rusya'nın büyümesinde özel tüketim harcamalarının artması da etkili olmuştur. Ücretlerdeki ve emekli maaşlarındaki artış hane halkı tüketim harcamalarını artırmıştır. Rus ekonomisinin hızlı değişen mal piyasalarındaki koşullara göre şekillenmesi, büyümenin devamının da dünya mal fiyatlarına bağlı olacağını göstermektedir. 2010 tahminlerine göre Rusya'da Gayrisafi Yurt İçi Hâsıla (GSYİH) 1.567 milyar \$ olarak gerçekleşmiş, kişi başına düşen GSYİH ise 15.848 dolar olmuştur. 2008 yılında yüzde 2,1 olan sinai üretim artış hızı ise 2010 yılında yüzde 8'e çıkmıştır. 2009 yılında Rusya dünyanın en büyük doğalgaz, ikinci büyük petrol ihracatçısı olmuştur. Ancak 2010 yılında ekonominin büyüme hızı yüzde 4,8 olarak gerçekleşmiştir, bu da dünyada yaşanan ekonomik krizden kaynaklanmıştır. 2009 yılında büyüme ve devlet harcamalarında büyük düşüşler yaşanmış, hükümet ise bu krize karşı vergi teşvikleri uygulamaya başlamıştır. Diğer taraftan, rublenin değerinin artması ve düşük ithalat fiyatları ile 2010 yılının ortalarına kadar dezenflasyon görülürken ikinci yarı ve 2011'de enflasyon artmaya başlamıştır (EIU, 2011).

Bu gelişmelerle beraber, merkezi planlama anlayışı ile yönetilen, dışa kapalı ekonomiden piyasa koşullarına göre yönetilen ekonomiye geçişin yansımaları günümüzde de görülmektedir. Merkezi planlama döneminde ülkede sanayi sektörü ağır sanayi yönünde geliştirilmiştir ve günümüzde de yakıt, enerji ve metalürji üretimi toplam sinai üretimin % 35'inden fazlasını oluşturmaktadır. Buna paralel olarak büyük ölçekli işletmeler ekonomide hakim durumdayken KOBİ'lerin GSYİH'dan aldığı pay % 10-15 civarındadır. Sanayi üretimi Moskova, St.Petersburg, Nizhny Novgorod ve Yekaterinburg kentlerinde yoğunlaşmaktadır (İGEME Ülke Raporu, 2010). Rusya 2007 yılında başlattığı ekonomik programlar ile yüksek teknoloji ağırlıklı sektörler yatırım yapmayı hedeflemektedir. Bu koşullar göz önüne alındığında mülkiyet haklarının güçlendirilmesi ve özel sektöre devlet müdahalesinin azaltılması üstünde durulan konular arasındadır. Ayrıca, Rusya'nın büyümesini devam ettirmek için azalan çalışma çağındaki nüfusa karşı ve KOBİ'lerin pazara girmelerini kolaylaştıracak önlemler alması gerektiğini vurgulanmaktadır. .

TABLO: EKONOMİK GÖSTERGELER, 2010

GSYİH (milyar \$)	1.567
GSYİH Sektörlere göre dağılım	Tarım: % 4,2 Sanayi: % 33.8 Hizmetler: % 62
Reel büyüme (%)	4,8
Kişi Başı Gelir (\$)	15.848
Enflasyon Oranı (ort, %)	6,4
İşsizlik oranı (%)	4,0
İhracat (milyar \$)	382,7
İthalat (milyar \$)	230,2
Cari İşlemler Dengesi (milyar \$)	81,5
Dış Borç	393,4
KDV	% 18
Kurumlar Vergisi	% 20
Doğal Kaynakları	Petrol, Doğal gaz, kömür, mineraller, kereste
Endüstri Ürünleri	Kömür, petrol, gaz, kimyasallar ve metaller, makine üretimi, gemi inşaat sanayi, kara ve demiryolu taşımacılığı ekipmanları, iletişim ekipmanları, traktörler ve inşaat ekipmanları, elektrik enerji üretimi, elektrik enerjisi üretimi, medikal ve bilimsel araçlar, dayanıklı tüketim malları, tekstil, gıda sanayi
Tarım ürünleri	Tahıl, şeker pancarı, ayçiçeği tohumu, sebze ve meyveler, kırmızı et, süt

Kaynak: CIA Factbook, 2010

İGEME, 2010

Ulaşım ve enerji sektörüne bakıldığında Rusya'da 2010 verilerine göre 1.213 havaalanı, 87.157 km uzunluğunda demiryolu, 982.000 km karayolu ve 102.000 km denizyolu bulunduğu görülmektedir. Geniş bir coğrafyaya sahip olan Rusya'da ulaşım, özellikle yük taşımacılığında demiryolu yaygın olarak kullanılmaktadır.

Zengin enerji kaynaklarına sahip olan Rusya dünyanın en büyük doğalgaz rezervlerine, ikinci en büyük kömür rezervlerine ve sekizinci en büyük petrol rezervlerine sahiptir. Rusya dünyanın en büyük doğalgaz ihracatçısı ve ikinci en büyük petrol ihracatçısıdır. Rusya ile Türkiye arasında enerji alanındaki işbirlikleri devam etmektedir. "Rus Doğal Gazının Karadeniz Altından Türkiye Cumhuriyeti'ne Sevkiyatına İlişkin Hükümetlerarası Anlaşma" 15 Aralık 1997'de ve 16 milyar m³ doğal gaz alımına yönelik 25 yıl süreli üçüncü Doğal Gaz Alım Satım Anlaşması imzalanmıştır. Türkiye toplam 30 milyar m³/yıl üç kontrat ile Rusya Federasyonu'nun AB'den sonra 2. Büyük doğal gaz pazarı haline gelmiştir. Hattın resmi açılış töreni Türk-Rus-İtalyan Başbakanların katılımlarıyla 17 Kasım 2005 tarihinde Samsun'da gerçekleştirilmiştir. 1236 km (Samsun-Ankara kesimi: 501 km) uzunluktaki hat üzerinden doğal gaz alımını 2003 yılında başlanmıştır.

TÜRKİYE İLE SİYASİ İLİŞKİLER

Türkiye, SSCB'nin dağılmasının ardından kurulan Rusya Federasyonu'nu 1991 yılında tanımıştır ve 1992 yılında iki ülke arasında resmi ziyaretler yapılmaya başlanmıştır. 1999 yılında iki ülke arasında terörizmle mücadele konusunda Ortak Deklarasyon yayınlanmış ve enerji alanındaki işbirliğinin güçlendirilmesi için çalışmalar başlamıştır. İki ülke arasındaki işbirliklerinin artırılması amacıyla 2001 yılında Avrasya İşbirliği Eylem Planı imzalanmıştır. İmzalanan planda Karadeniz Ekonomik İşbirliği Örgütü'nün bölgesel istikrarın sağlanmasında önemi vurgulanmış, Mavi Akım projesi gibi enerji alanında Türkiye ve Rusya arasındaki önemli ortaklıkların geliştirilmesi ve Hazar Karadeniz Bölgesinin ihracat ve transit potansiyelinin geliştirilmesi için katkıda bulunulacağı ifade edilmiştir.

Avrasya bölgesinin ve Karadeniz havzasının iki önemli ülkesi olan Türkiye ve Rusya arasındaki ilişkiler son dönemde gelişimini sürdürmektedir. Dönemin Devlet Başkanı olan Putin, Mavi Akım doğalgaz boru hattının açılış törenine katılmak üzere 17 Kasım 2005 tarihinde Samsun'a gelmiştir.

Karadeniz’de güvenliğin sağlanması için Karadeniz Deniz İşbirliği Deniz Görev Grubu (BLACKSEAFOR) ve Karadeniz Güven ve Güvenlik Artırıcı Önlemler (Karadeniz GGAÖ) gibi bölgesel girişimler bulunmaktadır. 2007 yılında Rusya Federasyonu, 2004 yılında başlatılmış olan ve Karadeniz’de tüm kıyıdaş ülkelerin katılımına açık olan Karadeniz Uyum Harekatı’na da resmen katılımcı olmuştur.

2010 yılında ise Devlet Başkanı Dimitri Medvedev’in Türkiye’yi ziyareti kapsamında iki ülke arasında ilişkilerin stratejisini belirlemek üzere Üst Düzey İşbirliği Konseyi (ÜDİK) kurulmuştur. Konsey’in toplantılarına, görüşülecek ana konuları takip eden iki ülke Bakanlar Kurulu üyeleri katılmaktadır.

Türkiye’nin Moskova’da Büyükelçiliği, Kazan, St. Petersburg ve Novorossisk’de ise Başkonsoloslukları bulunmaktadır. Rusya Federasyonu’nun ise Ankara’da Büyükelçiliği, İstanbul, Trabzon ve Antalya’da Başkonsoloslukları vardır (Dışişleri Bakanlığı, 2011).

DIŞ TİCARET

Tablo: Rusya Dış Ticaret Rakamları (Milyar \$)

Yıllar	2005	2006	2007	2008	2009
İhracat	241,5	301,3	352,3	468,0	301,8
İthalat	98,7	137,8	199,7	267,1	170,8
Dış Ticaret Hacmi	340,2	439,1	552	735,1	472,6
Dış Ticaret Dengesi	142,8	163,5	152,6	200,9	131,0

Kaynak: Trademap, www.trademap.org/countrymap, 2011

Tablo: Türkiye-Rusya Dış Ticareti (Milyon \$, 2000-2010)

Yıllar / Milyon \$	İhracat	İthalat
2000	643,9	3 886,6
2001	924,1	3 435,7
2002	1 172	3 891,7
2003	1 367,6	5 451,3

2004	1 859,2	9 033,1
2005	2 377,1	12 905,6
2006	3 237,6	17 806,2
2007	4 726,9	23 508,5
2008	6 483	31 364,5
2009	3 202	19 450,1
2010	4 632,3	21 592,3

Kaynak: TÜİK, Dış Ticaret İstatistikleri, 2011

RUSYA-TR83 DIŞ TİCARETİ

2009 yılında Rusya'ya ihracatımız 9,1 milyon dolarken; bu ülkeden ithalatımız 236,1 milyon dolar olarak gerçekleşmiştir. 2010 yılında da yine aradaki fark ithalat lehine ciddi boyutlardadır: (İhracat: 16,8; ithalat: 258,6 milyon dolar). İhracatımızın yüzde 4'ü bu ülke ile iken en fazla ithalat yaptığımız ülkedir; Rusya'dan yapılan ithalat toplam ithalatımızın yüzde 33'ünü oluşturmaktadır.

Tablo: TR83 Bölgesi ile Rusya Federasyonu Arasında 2010 Yılında Yapılan Dış Ticarete En Çok Yer Alan Fasıllar

İhracat	Dolar
Mobilyalar, aydınlatma, reklam lambaları, prefabrik yapılar	4.236.171
Kazan: makine ve cihazlar, aletler, parçaları	2.239.971
Plastik ve plastikten mamul eşya	2.222.009
Kurşun ve kurşundan eşya	1.092.000
Yağlı tohum ve meyvalar, sanayi bitkileri, saman, hayvan yemi	1.064.234
Tuz, kükürt, toprak ve taşlar, alçılar ve çimento	871.478
Ağaç ve ağaçtan mamul eşya: odun kömürü	862.026
Yenilen meyvalar, kabuklu yemişler, turunçgil ve kavun kabuğu	772.220
Sebze, meyva, bitki parçaları, sert kabuklu yemiş konserveleri	563.773
Yenilen sebzeler ve bazı kök ve yumrular	563.477

İthalat	Dolar
Mineral yakıtlar, mineral yağlar ve müstahsalları, mumlar	127.918.148
Hububat	77.624.544
Demir ve Çelik	36.086.538
Ağaç ve ağaçtan mamul eşya: odun kömürü	7.562.978
Gıda sanayi kalıntı ve döküntüleri, hazır hayvan gıdaları	6.921.843
Bakır ve bakırdan eşya	1.447.026
Metal cevherleri, cüruf ve kül	750.776
Kazan: makine ve cihazlar, aletler, parçaları	256.589
Emdirilmiş, sıvanmış, kaplanmış mensucat, bunlardan teknik eşya	16.810
Optik, fotoğraf, sinema, ölçü, kontrol, ayar cihazları, tıbbi alet	937

Kaynak: TÜİK, 2011(Dış Ticaret İstatistikleri, Basılmamış Doküman)

Çalışma Ziyareti Olan Bölge ile İlgili Kısa Bilgi

Moskova: Rusya Federasyonu'nun başkentidir. Şehir merkezi 10 milyonluk nüfusa sahiptir. 1081 km² Rusya'nın iki federe şehriden biridir. Moskova nehrinin içinden geçtiği bu şehir Dünya'nın en yoğun işleyen (mimarisi ile ünlü) metro sistemine sahiptir. 2007 yılı istatistiklerine göre dünyanın en pahalı şehirleri listesinde 1. sıraya yerleşmiştir. Rusya gayrisafi yurtiçi hâsılasının %22'sini kendi başına oluşturmaktadır. Rusya'nın finans merkezi konumundadır. Kimya, metalurji, gıda, tekstil, mobilya, enerji, yazılım ve makine endüstrisi Moskova'da gelişmiştir.

Krasnodar: Rusya'nın güneyindeki bölgelerden birisi olan Krasnodar, batıda Azak Denizi, güneyde Karadeniz ve güneydoğuda da Kafkas dağları ile çevrilidir. Yüzölçümü 75 bin kilometrekare olan bu bölge Moskova'ya bin 500 kilometre uzaklıktadır ve Rusya ile Orta Asya'yı Akdeniz'e ve Avrupa'ya bağlayan ulaşım hatları da bu bölgeden geçmektedir. 5.1 milyon nüfusu olan bölgenin başkenti Krasnodar'ın nüfusu 750.000'dir. Krasnodar ekonomisi tarım, enerji, taşımacılık, turizm, makine imalat, ormancılık, mobilyacılık ve inşaat malzemeleri imalatı üzerine kuruludur.

Novorossisk: Rusya'nın Krasnodar Krayı'nda Karadeniz kıyısında bulunan bir liman kentidir. Nüfusu 283.800'dir. Kent, antik çağlardan beri Karadeniz'in önemli limanlarından birisi olmuştur. 1,1 milyar dolarlık ticaret, birçok kıtaya bu liman üzerinden yapılmaktadır. Demir-çelik, gıda işleme, metal eşya üretilen bir kenttir. Kent içi ve çevresinde önemli çimento fabrikaları bulunmaktadır.

Maykop: Rusya Federasyonu içindeki Adigey Cumhuriyeti'nin (AC) başkentidir. Nüfusu 154 740'tır (2010). Kent nüfusunun oluşturanlar: Rus (%72,59), Adigey (% 16.65), Ermeni (%2,99), Ukraynalı (%2,52) ve diğer azınlıklar (Tatar, Rum, vb). 2014 Kış Olimpiyatları'nın tarihsel bir Adigey toprağı olan Soçi'de yapılacak olması, Maykop'un ve AC'nin güneyindeki Soçi'ye bitişik turistik Maykop kentlerinin önemini de büyütmiştir.

OKA HEYETİ RUSYA ZİYARETİ ÇALIŞMA PROGRAMI

Orta Karadeniz Kalkınma Ajansı Yönetim Kurulu Heyeti, 2-8 Ekim 2011 tarihleri arasında Rusya'nın Moskova, Krasnodar ve Novorossisk bölgelerinde bir çalışma ziyareti gerçekleştirmiştir. Ziyarete, Samsun Valisi Sayın Hüseyin AKSOY'un başkanlığında Samsun Büyükşehir Belediye Başkanı Sayın Yusuf Ziya YILMAZ ve eşleri Semiha YILMAZ, Amasya Belediye Başkanı Sayın Cafer ÖZDEMİR, Amasya İl Genel Meclis Başkanı Sayın Mustafa ÇİTTİR, OKA Genel Sekreteri Sayın Mevlut ÖZEN ve OKA Uzmanı Hüseyin Akın UĞURLU katılmıştır.

3 Ekim 2011 günü Moskova Büyükelçisi Sayın Aydın SEZGİN ile görüşülmüştür. Görüşmede heyetin temsil ettiği TR83 Bölgesi'nin (Amasya, Çorum, Samsun ve Tokat) yalnızca Novorossisk ile değil, bölgenin büyüklüğü de dikkate alınarak Krasnodar bölgesiyle iş ilişkilerinin geliştirilmesinin yararlı olacağı vurgulanmıştır.

Ayrıca, Samsun-Krasnodar arası direk uçuş veya Samsun-Novorossisk arası hızlı feribot seferleriyle iki ülke ticaretinin daha fazla gelişeceği kaydedilmiştir. Rusya'nın ekonomisinin üretimden çok doğal kaynaklara dayandığı, bu nedenden dolayı Rus yatırımcıların TR83 Bölgesi'ndeki alanlarda yatırım yapmalarının daha orta vadede düşünülmesi gerektiği söylenmiştir. Rusların bölgemizde yatırım yapmalarını cezbedecek ve birbirini tamamlayıcı ürünlerin üretiminin teşvik edilmesi gerektiği vurgulanmıştır.

3 Ekim 2011: Moskova Büyükelçiliği

Özellikle tarım ve turizm sektörlerinde Türk yatırımcılarının Rusya'da başarılı olabilmelerinin daha açık olduğu söylenmiştir. Rus turistlerin Türkiye'de turizmde öncelikle deniz ve kumu tercih ettiği, bu da onları daha çok güney kesimlere yönlendirdiği vurgulanmıştır. Novorossisk'te Türk yatırımcılara hastane yapabilmeleri için yer ayrıldığı ancak sağlık hizmetlerinin Rusya'da Türkiye Devleti kadar mali olarak desteklenmediği için bunun zor bir yatırım olabileceği vurgulanmıştır. Rusya'da yabancı işçi kontenjanının düşük olduğu, o yüzden Türk işçilerinin bu ülkede iş bulmalarının kolay olmadığı söylenmiştir.

Rusya'nın Samsun'da herhangi bir konsolosluk açma taleplerinin olmadığı, ancak olması durumunda da Trabzon'da bulunması nedeniyle çok sıcak bakılmadığı, ancak fahri konsolosluk taleplerinin değerlendirilebileceği vurgulanmıştır.

Aynı günün akşamında Büyükelçilikte işadamlarıyla beraber bir resepsiyon düzenlenmiştir.

3 Ekim 2011: Moskova Büyükelçiliği

3 Ekim 2011 günü Rosmorport Yatırım ve Strateji Kalkınma Genel Müdür Yardımcısı Samuelenko ile görüşülmüştür. Bu görüşmede Rusya'nın Kavkaz bölgesinde bir lojistik köy kurulacağı öğrenilmiştir. 2012 yılının son çeyreği veya 2013 yılı başında bitmesi planlanan projede arsa 640 dönümlük bir bölgeyi kapsamaktadır. Yarısı devlet, yarısı özel mülkiyete ait olacak tesiste sebze-meyve depolama, araba yükleme, gümrük ve otel gibi bölümlerin yer alacağı vurgulanmıştır. 4 kilometre mesafede doğalgaz boru hattı geçtiği, böylece ısıtma-soğutma imkânlarının kolay olacağı, bölgenin yakınında demiryolu olmasının da ulaşım açısından kolaylık sağlayacağı söylenmiştir. Ro-Ro terminalinin de bu kompleks içinde olacağı, Samsun'un da bu tesis bittikten sonra Ro-Ro seferlerini bu limana yapacağı hususu görüşülmüştür. Ro-Ro terminalinin yaklaşık 41 hektar olacağı, yük kapasitesinin ise 2.000.000 ton olacağı öğrenilmiştir. Depolama alanının 210.000 metre kare olacağı, bunun 200.000'inin açık, 10.000'inin ise kapalı alan olduğu ve bu kapalı alanın 1000 metre karesinin de soğutucu bölme olarak kullanılacağı vurgulanmıştır. Ayrıca bazı Türk firmalarının da bu kurulacak köyde yer almak istediği öğrenilmiştir.

Kavkaz Limanı

Türkiye-Rusya Ticaret Yolları

Ardından Moskova Ticaret Müşavirliği tarafından Rusya ticaret ve ekonomisiyle ilgili bilgi verilmiştir. TR83 Bölgesi ticaretinin Rusya ile ticaretini geliştirebilmesi için daha fazla Rusça bilen kişinin yetişmesi gerektiği vurgulanmıştır. Antalya bölgesinin bu konuda daha önde olduğu söylenmiştir. Yeni liman olarak Kavkaz'ın seçilmesinin maliyetler açısından Türklere bir dezavantaj yaratmayacağı, ancak teslim süresinin 1 gün daha uzayacağı vurgulanmıştır. Kavkaz Limanı tercihi Ruslar tarafından İstanbul'a daha yakın olabilmek için düşünüldüğü söylenmiştir. Siyasi ilişkilerin genel olarak iyi gittiği, bunun da ticarete olumlu yansıdığı vurgulanmıştır. Türkiye'ye gelen turistlerde Almanya'dan sonra Rusya gelmektedir, ileriki dönemlerde 1.ülke olması beklenmektedir. Türk firmalarının Rusya'da iş yapmalarının çok avantajlı olacağı çünkü kar marjlarının yüksek olduğu vurgulanmıştır.

3 Ekim 2011: Moskova Büyükelçiliği

4 Ekim’de Rusya Ticaret ve Sanayi Odası Başkan Yardımcısı G.G.Petrov ile görüşülmüştür. Bu görüşmede 2012 yılının Nisan ayında Samsun’da düzenlenmesi planlanan ve Rusya’dan özellikle Moskova, Krasnodar ve Novorossisk bölgelerinden işadamlarının ve Kalkınma Bakanlığı, Valilik, Belediye Başkanlığı, Ticaret ve Sanayi Odaları’nın katılmasının planlandığı toplantının yapılmasına karar verilmiştir. Bu toplantıya TR83 illeri olan Amasya, Çorum, Samsun ve Tokat’tan Valilik, Belediye, TSO ve işadamlarının yer aldığı bir heyet katılacaktır. Bu toplantıda iki ülke arasındaki işbirliği konuları ve TR83 Bölgesi’nin tanıtımı ve yatırım imkânları tartışılacaktır.

Diğer bir önemli konu olan enerjiyle ilgili, Mavi Akım çalışmalarının iki ülke ilişkileri açısından önemli olduğu vurgulanmıştır. Samsun-İstanbul arası mesafenin 730; Ankara’nın 450 km olduğu; Novorossisk’in de Ankara ile aynı mesafede olduğu ancak direk ulaşım olmadığı için ticaretin daha yukarılara çıkamadığı vurgulanmıştır.

4 Ekim 2011: Rusya Ticaret ve Sanayi Odası

4 Ekim 2011 tarihinde Rusya Bölgesel Kalkınma Bakan Yardımcısı Yuri Osintsev ile görüşülmüştür. İleriki yıllarda Rusya’daki Kalkınma Planlarında Bölgesel Kalkınmanın önemli rol oynayacağı ve Türkiye’nin modelinden yararlanılabileceği konuşulmuştur. Kendilerinin 11-14 Ekim arasında İstanbul’da olacakları ve iki ülke arasındaki yatırımlarla ilgili görüşmeler yapılacağı vurgulanmıştır. Özellikle heyetimizin dile getirdiği 2012 yılındaki Türk-Rus İş Konseyi toplantısı fikrinin de bu zirvede yer alabilmesi önemli bir gelişme olarak görülmektedir.

4 Ekim 2011: Rusya Bölgesel Kalkınma Bakanlığı

5 Ekimde Krasnodar Vali Yardımcısı Vadim Lukayonov ziyaret edilmiştir. Kuban bölgesinde büyük Türk yatırımcıları olduğu; özellikle tarım, sanayi ve turizm alanında iki bölgenin işbirliğinin artırılması gerektiği vurgulanmıştır. 2014 yılındaki Sochi Kış Olimpiyatları için bölgeye birçok inşaatın yapılacağı ve bu alanın Türk yatırımcıları için bir fırsat olabileceği vurgulanmıştır. Ekim ayı sonunda Eyalet Meclislerinde Ulaştırma Bakanlığı ile bir toplantı yapılacağını ve iki bölge arasındaki ulaşım probleminin masaya yatırılacağı söylenmiştir. Novorossisk gibi diğer bölge şehirlerinin de TR83 illeriyle kardeş şehir olabileceği vurgulanmıştır.

5 Ekim 2011'de Krasnodar Belediye Başkanı Vladimir Evlanov ziyaret edilmiştir. Krasnodar'daki yatırım imkânlarının yüksek kalite yaşam ve tüketiciler için gelişmiş bir Pazar avantajlarını da kullanarak arttığı vurgulanmıştır. En çok inşaat yapılan Rus şehirlerinden biri olan bölgede yirminin üzerinde üniversite olduğu ve TR83 Bölgesi üniversiteleriyle işbirliği yapmak istedikleri vurgulanmıştır.

5 Ekim 2011: Krasnodar Belediye Başkanlığı,

Krasnodar Valiliği

6 Ekim’de Novorossisk Belediye Başkanı Vladimir Sinyagovskiy ziyaret edilmiştir. Özellikle Samsun ile yapılan kardeş şehir anlaşmasından sonra Samsun Büyükşehir Belediyesi’ndeki “Çözüm Merkezi” benzeri çalışmayı kendilerinin de başlattığı ve ileriki dönemde iki belediye arasında tecrübe paylaşımının artacağı vurgulanmıştır. İki şehir arasında park değişimi yapılması kararı alınmıştır. Rusya Samsun’da bir Novorossisk Parkı yapacak, Samsun ise Novorossisk’te 2000 metre karelik bir alanda Samsun parkı yapacaktır. Sinyagovskiy, Samsun limanı etrafındaki düzenlemelerin de kendileri tarafından örnek alındığını vurgulamıştır. Yine, kendi belediyelerindeki halkla ilişkiler birimini Samsun’dan görerek kurguladıklarını söylemiştir. İki şehir arasında basın mensubu değişimi kararı alınmıştır. Rus basın mensupları Samsun’a gelerek bir program yapıp kendi ülkelerinde tanıtacaklar, Türkler ise Novorossisk’te çekimleri gerçekleştirip burada bir tanıtım gerçekleştirecekler.

6 Ekimde Novorossisk Gümrük Müdür Yardımcısı Oleg Trofimov ile görüşülmüştür. Türkiye’den gönderilen malların gümrüğünde genelde bir problem olmadığı, ancak sorunun çıkması halinde Moskova’dan onay alınması gerektiği için sürecin bazen uzadığı vurgulanmıştır. Gümrük Müdürlüğü, Konsolosluk ve Ticari Ateşlikle uyumlu bir şekilde çalıştıklarını eklemiştir. Novorossisk’te yapılacak Samsun parkı için yakın zamanda Samsun Büyükşehir Belediyesi’nden kendilerine mobilya ve heykel gibi malzemelerin gönderileceği belirtilmiştir.

6 Ekim 2011: Novorossisk Belediye Başkanlığı Novorossisk Gümrük Müdürlüğü

6 Ekimde Novorossisk Liman İdaresi Başkanı Vladimir Erigin ziyaret edilmiştir. Özellikle Samsun-Novorossisk arasındaki ulaşımın hızlı bir feribotla yapılabileceği konuşulmuştur. Bir gün yatmalı olarak iki günlük ulaşımın sağlanabileceği belirtilmiştir.

6 Ekimde Novorossisk TSO Başkanı Igor Jarinov ziyaret edilmiştir. Rusya'daki TSO sisteminin Türkiye'den biraz daha farklı olduğu, şirketlerin iş yapabilmek için odaya kayıtlarının zorunlu olmadığı belirtilmiştir. Novorossisk'in Rusya'nın en büyük TSO'lardan biri olduğu ve Samsun TSO ile iyi ilişkiler içerisinde oldukları söylenmiştir. 2012 Nisan ayında yapılacak Türk-Rus İş Konseyi'nin de iki ülke ticaretinin gelişimi açısından önemli olacağı vurgulanmıştır.

6 Ekim 2011: Novorossisk Ticaret ve Sanayi Odası Novorossisk Başkonsolosluğu

6 Ekimde Novorossisk Başkonsolosluğu'nda işadamlarının katıldığı bir resepsiyon düzenlenmiştir. 7 Ekimdeki Adigey Özerk Cumhuriyetinin başşehri olan Maykop şehrinde yaşayan Türk vatandaşları ve firmalarının ziyaret ile gerçekleşen OKA çalışma ziyareti sonlandırılmıştır.

6 Ekim 2011: Novorossisk Başkonsolosluğu

KRASNODAR BÖLGESİ – TR83 BÖLGESİ ARASINDA İŞBİRLİĞİ GELİŞTİRİLMESİ

Çalışma ziyareti sonrası Krasnodar Valiliği Dış Ekonomik İlişkiler Dairesi Başkanlığı'ndan Novorossisk Başkonsolosluğumuza gelen işbirliği önerileri şu başlıklar altında toplanmaktadır.

Sosyal: Krasnodar Bölgesi ve TR83 Bölgesi illeri arasında kardeş şehir ilişkilerinin devamı

Eğitim: Krasnodar ve TR83 Bölgesi eğitim kurumları arasında veri paylaşımı, yeni eğitim teknolojilerinin öğrenilmesi konusunda bilgi alışverişi; Üniversiteler arasında öğrenci değişim programlarının kurulması veya ilerletilmesi

Dış Ticaret: Krasnodar ve TR83 Bölgesi'ndeki şirketler arasında bilgi alışverişini iyileştirmek amacıyla ikili ve çok yanlı iş seminerlerinin düzenlenmesi, Türk ve Rus ihracatçı şirketleri için önerilen ürünler ve hizmetler hakkında tecrübe paylaşımı

Endüstri: Atık yönetimi ve kaynaklardan tasarruf eden teknolojilerin uygulanması ve enerji verimliliğinin artırılması yoluyla firmaların maliyetlerinin düşürülmesi alanında tecrübe paylaşımı

Tarım: Meyve saklama teknolojileri alanında tecrübe paylaşımı (Krasnodar Bölgesi Meyvecilik Şarap Sanayii ve Bağcılık İdaresi ile aynı konuda faaliyet gösteren Türk kurumları arasında)

Turizm: Turizm fuarlarıyla ilgili tecrübe paylaşımı (Krasnodar Bölgesi Turizm geliştirme Departmanı ile aynı konuda faaliyet gösteren Türk kurumları arasında), Krasnodar-TR83 Bölgesi arasında düzenli deniz ulaşımının kurulması (2-3 günlük turistik turların başlatılması)

İnşaat ve mimarlık: Tarihi şehir ve yerleşim birimlerinin yeniden düzenlenmesi ve dağ turistik kompleksleri geliştirme konusunda tecrübe paylaşımı; enerji tasarruflu bina ve tesis projelerinin hazırlanması ve inşaatı

Tüketim: Toptan ticaretin rasyonelleştirilmesi alanında ortak şirketler kurulması, yeni teknolojilerin ve yenilik mekanizmalarının uygulanması, uluslar arası lojistik merkezleri (hub) kurulması

Biyolojik kaynaklar: Balık yetiştiriciliği, balık ürünlerinin işlenmesi konusunda teknoloji, proje, yatırım ve tecrübe paylaşımı.